

1. Scheepvaart maritiem	Leerpunten
Response technisch A. Uitbraak op het schip • Maatregelen op schepen. Isolatie en quarantaine aan boord of aan wal? • Opnemen van patienten (in zkh aan wal) die besmet zijn geraakt aan boord • Visum/douane issues • Uitbraken op schepen (werk) --> arbo-technisch. Wat mag wel? • Wie mogen er aan boord en wie mogen van boord? (BESCAS) • Wie is nog meer betrokken? NVWA bij besmette lading, loodswezen • Afstemming omliggende landen en havenautoriteiten (communicatie moeilijk) • Binnevaartcruises • Company beleid vs ons advies vs eerder gegeven advies conflicteert soms B. Niet-uitbraken / algemene advisering bij pandemie/dreiging • Vaccineren van opvarenden • Vrij veel organisatie voor controle/checks ivm grote schepen voor relatief kleine 'GGDs' (BESCAS) • MDoH leidt tot veel werk, levert nu weinig op. Wens betere kanalisering MDOH	Leerpunten omzetten in generieke lessen. Veel netwerk was er niet. Dat is door COVID-19 opgebouwd. Noodzaak is om dit om te zetten naar een duurzaam netwerk wat niet alleen gericht is op COVID-19. Werd veel gekeken naar GGD Rotterdam als kartrekker, maar die rol hebben zij niet volledig op zich genomen. • Kijken hoe we hen kunnen ondersteunen in die rol en dit samen kunnen doen --> uitwerken samenwerking leidt tot afspraken over rol en verantwoordelijkheden. • Ondersteuning B-havens: hoe? In beeld brengen wat B-havens zelf in huis moeten hebben qua respons
Preparedness (plannen, draaiboeken, netwerken) A. Plannen en draaiboeken • Is het LCI IHR Draaiboek (2009) nog up to date? • Wat doen we met de specifieke COVID draaiboeken en advisering tav generieke preparedness/response? • Is algemene draaiboeken nodig voor response in havens? • Preventieve maatregelen binnenvaart-europees • Geen/ weinig oefening wordt gedaan in NL B. Netwerk en samenwerking Nationaal • Zeehaven overleg behouden / afstemming en communicatie GGD-en, LCI/LCHV, haven autoriteiten betrokken houden • Riviercruises/GGD'en met rivierhavens vielen in de advisering buiten de reguliere scope van de aangewezen havens. • B-havens moesten met COVID respons op A-ziekte kunnen doen. Hoe is dat in de	Wat is de rol voor medewerkers binnen de Cib: onderzoekers, preparedness medewerkers? Hoe pro- en/of reactief wil je als TF zijn? • Tussen crises in = focussen op preparedness. --> plannen uitwerken, oefeningen organiseren, expertuitwisseling, lessen • --> investeren in samenwerking, kennis en voorbereiding. • Missie/visie van de LCI: proactief en reactief? Afteraction review? Hoe betrekken we de (B-)havens bij toekomstige plannen? Nu betrokken houden GGD en havennetwerk. Ondersteuning bieden bij bepalen capaciteit en behoefte. In zeehavenoverleg informatie blijven bieden

toekomst? Welke verwachtingen hebben we van prep/resp in de B-havens? • Binnen regio nog steeds gefragmenteerde rolverdeling, (Geen PHA) wat is onze rol (THZ/IZB/havenarts). • Wie neemt de lead in het beleidsmaken in de haven: R'dam - LCI? Samen? • Havendag (kennis uitwisseling /netwerken tussen GGD'en met een haven – LCI/LCHV) is door COVID niet doorgegaan; willen we die alsnog organiseren? Internationaal • Discrepancie tussen beleid landen voor wat betreft maatregelen aan boord en aan wal/toelatingsbeleid (zowel ENL als BESCAS) • Internationale netwerk met HG loopt nog sterk via LCI. • Gebruik SIS voor inter-port communicatie wel/niet. • Ook Nederlandse havens vrij Nederland-gericht, kijken daarbij naar LCI, beperkte interesse HG	om hen betrokken e houden bij ontwikkelingen bij LCI, Internationaal, landelijk.
---	---

Vervolgmeeting 5.1.2e - 6 april 13:00

Ideeën:

1. Faciliteren van COVID-19 responsevaluaties
 - plan maken voor havens om after action review te doen
 - zij moeten het zelf doen, wij faciliteren
 - Lokale verantwoordelijke voor de review aanwijzen + ook al betrekken in de werkgroep die dit vanuit ons gaat opzetten.
- > Aanpak en resultaten uitwisselen tussen havens.
2. Enquete versturen naar de B-havens met vragen over:
 - o Wat moet de LCI bieden in de koude fase
 - o Wat moet de LCI bieden in crisis
 - o Wat is er nodig bij de B-havens om crises aan te kunnen
- Input van de enquete meenemen in het ontwikkelen van de visie: wie zijn wij als taskforce POE / wat is onze rol in koude / hete fase? (Zie punt 9)
3. Ship sanitation inspecteurs.
 - o Meer betrekken bij de respons (en vice versa) in de toekomst. Elkaars expertise gebruiken en beter integreren.
 - o Heden zijn er twee inspecteurs die cruiseschepen kunnen inspecteren, evt via EPIPS programma binnen HG dit robuuster opzetten in NL.
4. Riviercruises --> 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 - Infrastructuur: zicht op meldingen
 - o MDoHs komen niet goed binnen bij de GGD. Geen standaardprocedure maar hoe dan wel?
 - Stappenplan: welke stappen doorloop je bij een uitbraak
 - Preparedness: nieuw HG kader maken/voorstellen?
5. Generieke kaders/stappenplan
 - o Generiek maken (wat kan) wat nu in COVID-19 is ontwikkeld.
 - o + evt update LCI IHR Draaiboek.

6. Afsprakenkader
 - Afspraken tussen GGD' en havens waarin o.a. staat wie wat levert/ landelijk MOU?
7. Verhouding Rotterdam en LCI
 - Rotterdam speelt een rol bij de IHR, maar moeten deze meer nemen. Met hen afstemmen wie wat doet en hoe samengewerkt wordt
8. Internationale afspraken
 - Aangesloten blijven in internationale ontwikkelingen in reissector en POE.
 - Permanente rol houden in de netwerken, bijv. in Healthy Gateways.
 - Het liefst consensus, maar in ieder geval op de hoogte zijn van de maatregelen die ze in het buitenland opnemen.
 - **Actie:** 5.1.2e stuurt een bericht via EWRS en NFP naar: Duitsland, Noorwegen, Denemarken, Frankrijk en het VK.
 - Beter betrekken van Caribbean met acties/uitwisselingen maritiem in NL
9. LCI intern
 - Visie voor de taskforce nav COVID en post-COVID era
 - Integreren preparedness-response

2. Luchtvaart
Luchtvaartperspectief: - vanaf het eerste begin betrokken, nog weinig bekend over COVID. • ARBO aspecten: veel onrust onder personeel. Durven niet meer te vliegen. Psychische klachten, angst/paniek • PBM aan boord: zwaar om mee te werken • Handhaving van PBM pax: (verbale) agressie • Schoonmaak- en desinfectie van vliegtuigen is zeer ingewikkeld • Vereisten voor luchtvaartcrew: elke bestemming andere regels. Grote logistieke uitdaging om aan alle verschillende vereisten van landen te voldoen: voor crew en pax. Hoge boetes • Wildgroei aan verschillende testen: moet door luchtvaartmaatschappijen gecontroleerd worden voor het boarden, maar dit baliepersoneel (begrijpelijkerwijs) niet thuis in alle verschillende soorten testen. • Taalbarrière m.b.t. verklaringen, testuitslagen etc. • Vertrouwelijkheid vaccinatie- en testgegevens luchtvaartcrew, maar noodzakelijk om problemen aan grens te voorkomen.
Advisering van BES-CAS • Commerciële belangen
Handhaving van maatregelen op de luchthavens
Voor de kleinere luchthavens was het landelijk beleid/maatregelen moeilijk uit te voeren, was teveel vanuit de 'casus Schiphol' geschreven
Afhandeling van ZA vluchten (nov 2021): Hoe kun je herkennen dat een situatie een crisis wordt? Wat willen we dat onze rol daar is? LCI wordt in de evaluatie niet als deelnemende partij gezien.
Healthy Gateways: documenten gegenereerd door HG bereiken de luchthavens in NL niet.
Netwerk met GGD'en - luchthavens – LCI is niet structureel.
BESCAS: • Afhankelijkheid toerisme: economisch belang reizigers/toeristen versus publieke gezondheid • inrichten van controles op luchthaven: voldaan aan COVID vereisten (gezondheidsvragenlijst, testverplichting), inrichten teststraat op de luchthaven. • Wat te doen met pax die niet aan vereisten voldoen?

• Wat te doen met pax die positief testen? Mensen 'verdwijnen' om maar niet in isolatie/quarantaine te hoeven. Niet meewerken, dreigen, etc. • Handhaving van testverplichtingen • Valse testen / testuitslagen • Wat te doen met crew aan inreisbeleid • Verschil in inreisbeleid tussen eilanden en ENL: regelmatig onderwerp van discussie met oa VWS • Schrijven van Public Health herstelverklaringen voor reizigers is een fulltime job.
Testen op Schiphol • Inkomende passagiers • Transits • personeel
Testen van reizigers in het buitenland • Kwaliteit van de tests • fraude
COVID verraste schiphol/GGD initieel qua scenario's --> Hoe bereid je je voor een volgende nieuwe ziekte/variant/setting?
Complexiteit van veranderingen maatregelen
Discrepancie interest public health, commerciële sector en politiek • Enorme lobby o.a. van KLM • Arbo-belangen van luchtvaartmaatschappijen • Politieke belangen (bijv. Vliegverboden, vasthouden reizigers ZA)
Voorlichting reizigers --> wie draagt verantwoording?
Controle benodigde documenten • Gezondheidsverklaring • DCC • Neg. test
Landenlijsten • Beperkte beschikbaarheid goede epidemiologische informatie
Afstemming/samenwerking met GGD KL en andere GGD-en met B luchthaven (RR, BZO, Gr/Dr? en ZLimb)

Thema's luchtvaart

Producten tav luchtvaart te ontwikkelen

1. Draaiboek Pandemische preparedness Points of Entry:
luchtvaart/scheepvaart/landcrossing

Bij dreigende pandemie start acties obv activiteitenplan. Maakt elke ggd voor de doorlopende gang van zaken.

- Wat moet er gebeuren? Acties beschrijven
- Wie pakt welke actie op en op welke termijn.
- Betrokken stakeholders: VWS, GGD, luchthaven, LCI. Beschrijven van ieders taken en verantwoordelijkheden.
- Deliverables bijvoorbeeld training, richtlijn. Dit wordt beschreven in een meerjarenplan.
- Eindproduct is een Draaiboek, zie punt 1.

GGD Kennemerland, en bv Zuid Oost brabant. Welke taken en verantwoordelijkheden (training en oefeningen van betrokken medewerkers) liggen bij de verschillende GGD' en met een luchthaven in de regio. Dit beschrijven in het draaiboek pandemische preparedness.

Ophangen aan COVID-19 uitbraak (evt Ebola).

Koude fase: training en oefening, overleg structuren, activiteiten die doorlopend ge... ship sanitation, Healthy Gateways, CAPSCA.

Warme fase: tijdlijn gebruiken COVID-19 pandemie.

- 2.
3. **Testen**
 - a. Testlocatie op de luchthaven
 - b. Controle van documenten: taalbarriere, grote verscheidenheid aan testen
 - c. Wildgroei aan soorten testen
4. **Controle van documenten**
 - a. Testen
 - b. Gezondheidsverklaringen
 - c. DCC
 - d. Andere vereisten voor het land
 - e. Fraude / vervalsingen
 - f. Taalbarriere
5. **Maatregelen**
 - a. Schoonmaak- en desinfectie (op luchthaven en aan boord)
 - b. PBM
 - c. Handhaving van maatregelen voor passagiers (op luchthaven en aan boord)
 - d. Complexiteit veranderende maatregelen en verschil in maatregelen tussen landen
6. **ARBO**
 - a. PBM
 - b. Angst / paniek
 - c. Registratie van vaccinatie en testuitslag
 - d. Vereisten voor luchtvaartcrew
 - e. Maatregelen op bestemming voor crew
7. **Vliegtuigcontactopsporing**
 - a. Achteraf per email
 - b. Op de luchthaven (vluchten uit Zuid-Afrika)
8. **Communicatie**
 - a. Maatregelen op luchthaven en in NL
 - b. Maatregelen en risico's op bestemming (landenlijsten BuZa, beperkte epidemiologische informatie)
 - c. Voorlichting voor reizigers: verplichtingen voor land van bestemming
 - d. Schrijven van herstelverklaringen om te kunnen reizen (BESCAS)
9. **(uitvoering) beleid**
 - a. Commerciële belangen versus publieke gezondheid
 - b. Grote versus kleine luchthavens
 - c. Crisis situaties: acute inzet op Schiphol
10. **Partijen / samenwerkingspartners**
 - a. VWS
 - b. BuZa
 - c. GGD'en: A- e B-luchthavens
 - d. Luchtvaartmaatschappijen
 - e. Laboratoria

3. Landgrenzen – trein, bus, anders
Internationale afstemming • Communicatie/overleg /afstemming met Duitsland, België • Communicatie en afstemming GGD-en onderling en met ziekenhuizen/labs/e.d.

• Communicatie/overleg/afstemming GGD'en • Internationaal BCO en CTindex communicatie • --> in NL getest en in buitenland wonen (en andersom) • --> vermoeilijkt door ontbreken placering sommige vervoersmiddelen • Gebruik EWRS • Maatregelen/uitzonderingen voor grenswerkers en migranten en arbeidsmigranten (o.a. vleesindustrie, landbouw, tuinbouw) • Grenscontroles: grenzen zijn altijd open gebleven i.v.m. Europese samenwerkingen, maar controle kan nodig zijn. • --> Capaciteit marechaussee
Afstemming maatregelen vervoersmiddelen • Internationale trein-, en busmedewerkers en concatpersonen • Internationaal BCO en CT: ontbreken placering • Verschil in maatregelen per vervoersmiddel • Veel niet-gerorganiseerd vervoer (auto's) • Eurostarverbinding met UK (geen EU!)

Algemeen:

- Integreren van preparedness – respons in de taskforce
- Rol van wetenschappelijk onderzoek in de taskforce
- Welke verwachtingen hebben we tav evaluatie / leren nav COVID van de GGD'en en aangewezen PVB?
- Welke evaluatie van de taskforce / respons reizen willen we zelf nog doen?
- Wij zijn de landelijke coördinatie: In hoeverre reageren we op vragen van GGD'en of zijn we proactief?
- COVID was nieuw in pathogeen, schaal en impact. Wat willen we borgen / leren voor een volgende epidemie / pandemie die zoveel nieuws van ons vraagt? (preparing for the unknown).